

Butlletí de la Secció Excursionista
de l'Ateneu Santjustenc

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc, Carrer de l'Ateneu, 5 i 7.
08960 Sant Just Desvern.

Web: <http://www.florsloreto.com/seas>.

Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

Núm. 264
Maig
juny
2006

*Cresta de la Baco. Al fons, i en primer terme, el pic
Audoubert, i darrera els pics Arlaud i de Gorgs Blancs.*

Foto de Felip Linares

CICLE ELS NOSTRES RIUS

28 maig— Excursió: riera de Sant Aniol d'Aguja (Garrotxa), amb sortida del Parador a les 7 h.

11 juny— Excursió de cloenda, amb dinar, al Delta de l'Ebre i conduïda per Carles Ibàñez. Sortida del Parador a les 7 h.

MATINALS

21 maig— Excursió a Montserrat (Bages). Sortida a les 7.30 h. de la plaça Verdaguer. Informació al tel 93 371 51 98.

10 juny— Excursió de cloenda a Cogolls (Les Planes d'Hostoles). Sortida a les 7 h. de la plaça Verdaguer. Cal fer inscripció a través del tel 93 371 51 98.

ALTA MUNTANYA

19 i 20 maig— Excursió al Midi d'Ossau (Pirineu francès).

3 al 5 juny— Excursió als Alps.

16 al 18 juny— Excursió a les Agulles de Llosàs (Pirineu aragonès).

14 al 16 juliol— Excursió a la Torre de Costerillou (Pirineu aragonès).

28 al 30 juliol— Excursió al Mont Perdut (Pirineu aragonès).

EL CLIMA ARA FA 1000 ANYS

13 maig— Conferència «El clima ara fa 1000 anys», a càrrec de Joan Ferran Cabestany a les 20 h. a la SEAS. Aquesta conferència és una activitat conjunta entre la SEAS i el Centre d'Estudis Santjustencs.

XXXII MARXA DE REGULARITAT

14 maig— Celebració de la XXXII Marxa de Regularitat de la SEAS a la comarca d'Osona.

EXCURSIÓ DE VETERANS

1 i 2 juliol— Excursió de Veterans a la Peña Montañesa (Aragó).

SOPAR DE LLUNA PLENA

8 juliol— Sopar de Lluna Plena al santuari de Nostra Senyora del Coll (Guilleries).

EXCURSIÓ AL MULLERES

15 i 16 juliol— Excursió al Mulleres (Pirineu aragonès). Places limitades.

EL DRET A LA DIGNITAT

L'anticatalanisme s'ha posat de moda a les Espanyes i ha quedat demostrat, en els darrers anys, que disparar contra Catalunya és una inversió d'alta rendibilitat electoral per a la resta de l'Estat. Des de mesos enrere, així que va començar el procés d'elaboració i discussió del Nou Estatut de Catalunya, el trogloditisme que encarna la dreta espanyola i també sectors significats del socialisme d'arrel hispana han coincidit a obrir la caixa dels trons, han començat a engaltar-les pel broc gros, han omplert d'insults Catalunya i els catalans, ens han acusat de tots els mals i han posat el crit al cel respecte d'un hipotètic trencament i disgregació d'Espanya. Cal advertir que no es tracta d'una història d'ara mateix: la tensió i l'espiral d'incomprensions que ens ha tocat de viure també van ser protagonistes destacats fa setanta-cinc anys quan es va proclamar la Segona República i quan posteriorment va ser abolit l'Estatut de 1932.

Catalunya és una nació per dret propi. Ho és des d'una perspectiva històrica, cultural i lingüística, i perquè així ho volem la majoria dels catalans. En aquest sentit es va

decantar el 90% dels diputats del Parlament de Catalunya a finals de setembre del 2005 quan van aprovar el projecte de Nou Estatut. Com a nació, doncs, té dret a desenvolupar allò que li és més genuí (la llengua i la cultura), i també a lluitar per ser un país modern, dinàmic i competitiu en termes de desenvolupament econòmic i social. Just per aquest motiu, Catalunya ha de poder administrar els seus recursos i decidir, com a solidària que sempre ha estat, quina aportació ha de fer al pot comú de la resta de nacions i comunitats de l'Estat espanyol. Però, sobretot, Catalunya té dret a la dignitat i no es pot permetre, de cap de les maneres, que sigui objecte d'insults barroers i escarnis poca-soltes com els que hem sentit els darrers mesos.

La SEAS participa d'aquests sentiments nacionals i s'ha distingit, des de la seva fundació l'any 1934, com una entitat que estima la terra, la llengua i la cultura que li són pròpies. Per aquesta raó, davant dels atacs continuats contra Catalunya i la desinformació que demostren, la SEAS vol reafirmar-se en la seva catalanitat i condemna, al mateix temps, les injúries de la dreta espanyola contra el nostre país.

PICS DE LA BACO, UNS TRES MIL MOLT PIRINENCS

Daniel Cardona i Pera

L'elecció

Ens trobem a final de maig, a les deu del vespre, al bar de l'Ateneu, la colla amb la qual, cada any, des de 1997 fem una sortida d'alta muntanya, és força sorollosa i les preguntes es multipliquen i es barregen davant d'una audiència amb ganes de fer muntanya, «quin farem aquest any»? , és la pregunta de la majoria; «ep! que no hi hagi gaire desnivell, sobretot a les baixades, diu més d'un perquè els genolls ja no responen com abans...»

El responsable de buscar l'itinerari engega el seu discurs. De primer havíem pensat el Perdiguero, però ens han dit que és la sortida que coincideix amb la que prepara anualment el Josep Perpinyà, així que el descartem; la segona opció és el Mont Valier, situat sobre Montgarri, mentre discutíem si el fèiem des del santuari o des del refugi dels Estanhous (Occitània), surt el Pep Gil, dient-nos que hi va a final de juny , per la qual cosa el descartem per a un altre any. Ens queden els pics de la Baco que és un conjunt de tres pics de més de tres mil metres: punta Oest del Cap dera Baco (3.083 m), Cap dera Baco (3.088 m) i el pic de

la Selh dera Baco (3.093 m), es tracta de la carena que hi ha sobre el refugi d'Estós mirant cap al nord la qual talment sembla que hagi de caure sobre aquest.

Tots estem d'acord de fer la cresta d'aquests tres pics des del port d'Ôo i ens acomiadem fins a quinze dies abans de la sortida per acabar de perfilar els cotxes i si hem de dur piolet i grampons.

Buscant informació

El responsable de buscar l'itinerari ha trobat un amic de la feina que fa temps havia fet la punta oest del Cap dera Baco amb esquís des del refugi del Portillon i li recorda que era molt fàcil i li dóna una adreça d'un company que a principis d'aquest mes de juny havia intentat aquest pic a partir del port d'Ôo des d'Estós, seguint la cresta oest. Truco aquest amic per saber si s'ha de dur piolet o no i m'ho posa molt negre perquè no van poder passar de la bretxa abans de pujar al pic d'Audoubert (3.038 m) perquè estava gelat i no portaven grampons i tampoc es van atrevir a seguir la gelera del vessant nord.

L'amic Josep Nuet em dóna el telèfon de l'autor de la guia Posets-Perdiguero i soci del CEC, en Josep de Tera, el qual descriu perfectament aquesta ascensió per la cresta oest i a més té un article a la revista Mun-

Ibons de Gias des de la cresta. Foto d'Albert Cortès

tanya¹ de 1995. Li pregunto si hem de dur grampons i piolet per aquest pas sota la bretxa de l'Audoubert i em respon que no hi haurà neu i que com a màxim dur grampons i pals si volem fer la gelera nord per no seguir la cresta àeria del pic de l'Audoubert a l'oest del pic de la Baco. A la darrera reunió decidim dur només pals i un cordino, però haurem de fer la cresta àeria. També decidim els components dels tres cotxes que sortiran el divendres 15 de juliol a hores diferents: les onze del matí, la una i les dues del migdia.

De Benàs al refugi d'Estós

El congost de Ventamillo regula com sempre la velocitat dels vehicles i les previsions es poden trencar en aquest tram. Només que hi hagi dos camions o tràilers que vulguin passar, els conductors han de fer mans i mànigues per no tocar-se. Trobo encertat que el govern ara-

gonès no vulgui ampliar aquesta via per mantenir l'espai natural malgrat les pressions que suposo que han de tenir.

Els que hem sortit a les onze hem dinat a Graus i ara passem per Benàs sense aturar-nos. Deixem la carretera que va a Cerler a la dreta i passem el pont de Cuéra o Cubéra, segons Ballarin² prové del basc *cubi* (pont) tractant-se d'un pont molt antic que travessa l'Éssera. També Soler i Santaló³, el 1908, ja cita aquest nom, camí d'Estós, malgrat que en el mapa figura com de Sant Jaume (en ruïnes). Actualment Vidaller⁴, en la seva descripció ja cita aquest nom. Hem deixat els cotxes a prop de l'aparcament de l'embassament d'Estós (1.350 m), inaugurat a primers dels setanta i gràcies al qual es va escurçar en una hora el trajecte de Benàs al refugi d'Estós fent desaparèixer les palanques de Llit (pont de neu) i de Puntet ja que el camí passava una estona per la banda dreta del curs del riu Estós. Ens calcem les botes sota un sol que a les cinc de la tarda pica força (estem a més de trenta graus) i els tàvecs s'aprofiten de la situació. Avui no ens podem perdre, dos companys porten GPS i ens fan seguir la pista, passem la barrera que barra el pas dels cotxes i ens enfilem decididament a buscar la presa que la seguirem per l'esquerra del curs de l'Estós fins a la palanca d'Aiguacàri (topònim que vol dir curs ràpid). Ens acompanyen els ave-

llaners, àlbers, freixe de fulla gran, maduixeres... en 30 minuts hem arribat a la cabana de Santa Ana (1.580 m), també inaugurada el 1970-71, la vella cabana era abans a l'altre costat del riu i pot fer de refugi en cas d'urgència (capacitat 15 places). El camí va pujant, ara amb bedolls, faigs i alguns avets, i veiem a la nostra dreta el Perdiguero i el Perdigueret . Una munió de gent ens avisa de la font de Corones, sens dubte un lloc per recuperar l'aigua perduda. Pocs minuts després, desviament a l'esquerra als Batisielles, ara passem el torrent del mateix nom per la palanca de Aguas Pasas. A partir d'aquí, els prats de dall abunden molt més amb tota la seva variada vegetació on destaca la genciana vera (*gentiana lutea*) amb el seu vistós color groc ocre que contrasta amb el blau dels lliris dels Pirineus (*iris xiphioides*), rovell d'ou (*trollius europaeus*), també amb la seva flor groga embolcallada... Sembla que ara el camí per fi es decideix a pujar més per l'estret del Pino observant a la dreta el saltant d'aigua de les Gorgues Galantes i a l'esquerra baixa el barranc de Montidiego. El camí s'obre i s'observa la cabana de Tormo (1.730 m), 1h. 45 min. Soler i Santaló³ ja la descriu el 1908 com a «cabana en volta de pedra». A la dreta observem les restes de l'edifici de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil de fronteres. Aquí s'acaba la pista i em recorda l'amic Albert que a mitjan dels setanta

s'arribava fins aquí en cotxe i que varen dormir a les cabanes de Tormo. Observem a prop de la cabana com dues pomeres s'estan morint ofegades pel tel que fa una eruga que les embolcalla completament.

Ara passem el riu Estós per un pont de fusta i seguint el curs esquerre del riu tornem a passar per uns prats dalladors on abunden la genciana i la pampa. El camí puja fortament en ziga-zaga i l'estan arreglant amb pedres per poder pujar els matxos. Entrem altre cop al bosc, ara amb pi negre i neret. Altre cop forta pujada en ziga-zaga travessem la font i pleta del Cantal (on abans hi havia l'antiga cabana on va fer nit en Juli Soler i Santaló i el guia Josep Sayó l'agost de 1907). Barranc de Gias i arribem al refugi d'Estós (1.875 m). Total: 2h.30 min. Fou inaugurat el dia de Sant Jaume de 1949, es va cremar el 1979 i va ser reinaugurat al desembre de 1984⁵. És obert tot l'any, té 115 places i hi fan menjars. Guarda: Juan Antonio Turmo. Telèfon: 974 551 764/974 551 483 (juny 2005)⁶ . Esperem a les vuit per sopar i quan estem acabant arriba el segon grup i tenim la sort que el guarda els ha guardat la teca. El tercer grup, que ha sortit a les 3 de la tarda de Sant Just, arriba a les nou del vespre per la qual cosa ja sopen del que porten. Quan sortim a pair el sopar els raigs del sol de ponent il·luminen amb un color vermellós els pics d'Audoubert i del Cap de la Baco.

Del refugi d'Estós (1.875 m) al port d'Ôo (2.891 m) intentant seguir en Juli Soler i Santaló

Sortim quasi a dos quarts de set després d'un ràpid esmorzar continental. El dia es presenta clar, no fa fresca i prenem, en direcció on hi ha els lavabos del refugi, un camí que segueix la canalització d'aigua d'aquest la qual ens porta al torrent de Gias, el travessem, i seguim un camí que puja per la dreta de l'esmentat torrent (N), encara amb pins negres i neret, salvant amb facilitat aquest primer estatge. Immediatament, se'ns presenta una segona muralla o graonada en acostar-nos altre cop al torrent de Gias, situat al final del prat (50 min), la qual podem salvar de dues maneres: seguint aquest camí de la nostra dreta o, tal com vàrem fer, travessant altre cop el torrent per

alçar-nos ràpidament per la nostra esquerra.

Soler i Santaló⁷, en la seva descripció, pren el de la dreta en direcció NNE i descriu que al cap d'una hora de la sortida troben l'única cabana de la zona anomenada el Montsero (avui inexistent) situada cap al coll de Molseret; després ell també anirà a trobar el desguàs de l'estany superior de Gias. En el nostre itinerari tenim una forta pujada, sempre a l'ombra, la qual ens portarà a una petita olla (1h. 25 min) –com diu molt bé de Tera en la seva guia⁸– Aquí també hi ha dues opcions les quals nosaltres ni les contemplem ja que estem seguint unes fites que ens duren per la nostra esquerra deixant sota nostre l'estanyet inferior de Gias i en 2h. 25 min des de la sortida arribem al desguàs de l'estany superior de Gias (2.628 m). L'altra

*Pic Oest de la Baco (3.083 m).
Foto de Josep Gil*

opció era seguir la vall fins a la sortida de l'estany superior. Fins ara no hem trobat gens de neu i observem que tampoc n'hi ha per pujar al port d'Ôo.

Són tres quarts de nou del matí i som a la frontera entre el sol i l'ombra. Mentre a darrera nostra ja fa estona que els Batisielles, agulles de Bardamina i Posets són il·luminats pel sol amb intensitat, nosaltres tenim la sort que estem seguint una vall que va de N-S i on el sol no ens tocarà de ple fins a arribar el port d'Ôo. Fem una petita ganyipada, carreguem aigua a les nostres cantimplors d'1,5 a 2 litres i és interessant d'observar en aquest lloc la quantitat de muralles de pedres algunes de les quals arriben gairebé a ser barraques com a testimonis d'antics bivacs. Els dos-cents seixanta metres de desnivell que hi ha fins al port són de grans blocs inestables per acabar amb una tartera jove (hi havia neu fa sols 15-20 dies), la qual cosa vol dir un pas endavant i un altre endarrera. Sota nostre poc a poc l'estany superior de Gias es va fent més petit mentre les vistes a la nostra esquerra dels Claravides, Gorgs Blancs i pic d'Arlaud animen més d'un a tornar-hi un altre cop.

Abans de fer l'últim esforç hi ha a la nostra dreta una llenca de neu o glacera que ens pot portar fins a sota l'agulla d'Audoubert (però la decisió de no portar grampons, ens fa

desestimar-la). Per fi, gairebé a tres quarts de deu, som al coll de la dreta del port (hi ha una placa recordatòria d'un accident) on s'inicia la cresta cap a les Bacos (3h. 30 min). Tornem a ganyipar quan els nerviosos ja volen començar la cresta. La part occitana és completament diferent arribant la neu a tocar el port, sota queden els refugis d'Espingò, llac d'Ôo i llac i refugi del Portillon.

Hem deixat el port d'Ôo per iniciar a la dreta l'aresta oest, mentre el guia Josep Sayó li explica al Juli Soler com és de cantelluda l'aresta «*Mire, señor: aquí donde se encuentra Vd. decir que está a la vez en España y en Francia sin tocar tierra de ninguna*». En Juli es fa creus com els veïns de la vall de Gistaín, que són els qui més el freqüenten per anar a Luchon, s'atreveixen a travessar-lo (al bon temps s'entén), fins i tot menant bestiar. Mentre, en el meu pensament veig com en Juli i el Josep salten la gelera de la part occitana decantant-se cap a l'esquerra per evitar més avall l'escarpament sobre l'estany glaçat (estany del port d'Ôo), però, el primer pas difícil de la cresta em fa despertar del somni.... miro la gelera, ara sens dubte menys espectacular que fa cent anys, i no veig ningú.

Del Port d'Ôo (2.891 m) al Pic del Selh dera Baco (3.093 m)

L'inici de l'aresta oest és poc dificultós i fins i tot no cal anar per la cresta mateixa i podem baixar un o

*Cresta entre el pic
Oest de la Baco i el
pic d'Audoubert.
A l'esquerra hi ha
la variant per la
gelera del Portillon.
Foto de Josep Gil.*

dos metres pel costat aragonès. En aquest costat sempre veiem una llenca de neu que prové d'abans de pujar el port d'Ôo i que acaba en una bretxa força pronunciada a la qual arribem crestejant en 45 minuts. Aquí esmorzem abans de pujar al pic d'Audoubert (3.038 m). Punt important, perquè si es porten grampons i piolet podem anar a buscar la gelera del vessant nord la qual també arriba a aquesta bretxa i cercar després la tartera del pic Oest de la Baco o travessar en diagonal (ESE) tota la gelera per anar directament al pic de la Selh dera Baco pel coll del pluviòmetre. Acabem d'esmorzar i sobre nostre surt una canal que ens porta al pic. Ara la cresta, malgrat el que diguin les guies, és molt més aèria i exposada amb blocs més descompostos. La seguim fins al pic Oest de la Baco (3.083 m) on arribem en

25 minuts des del lloc d'esmorzar. La vista és espectacular destacant: el llac d'Ôo, el refugi d'Espingò i una mica més a la dreta el llac i refugi del Portillon, darrera queda la cresta que hem deixat amb el pic Arlaud, Gorgs Blancs, Gias, Claravides i, més dintre França, Gourdon i Belloc, Spijoles...

Al cim trobem un grup de francesos que provenen d'Espingò, els quals ens ajuden a fer les nombroses fotos mitjançant les minúscules màquines digitals. Aquí ens quedem els dos Joans, el Pere i el que escriu. A partir d'aquest punt és on més es manifesta la sensació de buit sobre la vall d'Estós. Tot i això, després del trajecte fet per la cresta, el que queda fins al Cap dera Baco (3.088 m) és més senzill. Amb uns 10 min, arribem al cim on es queden l'Albert i l'Agustí. Des d'aquí es domina

perfectament tota la vall i el refugi resta als nostres peus. El dia és radiant amb bona visibilitat en totes direccions. Queda per fer l'últim tram. La carena gira a l'est, paral·lela a la vall i cal baixar a un ampli coll per remuntar sobre un llom de pedra molt més sencera fins a assolir en pocs minuts l'objectiu: Selh dera Baco (pic de la gelera de la Vaca) de 3.093 m i final del trajecte! (15 min). Estem sols, els francesos que ens hem trobat al cim del Cap dera Baco Occidental no han seguit la carena. Ho celebrem el Rafel, el Lluís, el Josep, el Jordi i el Felip, fent-nos la fotografia de grup. Gaudim, amb calma, de l'àmplia panoràmica que se'ns ofereix d'allí estant: cap a l'est els pics del Portillon i Perdiguero amb el coll de Lliterola, el Crabioules i el massís de la Maladeta al fons; al nord, la vall d'Ôo, a sota mateix el llac i refugi del Portillon, més enllà el llac i refugi d'Espingo. Ho tanca tot el cercle rocallsos que formen el Gran Quairat, el Lezat i l'Spijeoles. Al sud, la gran corba que forma la vall d'Estós, la Tuca d'Ixeia, agulles de Perramó, Escorvets, Batisielles, Montidiego que amb el Bardamina enllaça amb el Posets. A l'oest queda la cresta que acabem de fer amb els Gias, Claravides i Gourgs Blancs... Tornem la vista a la cresta que segueix cap al Perdiguero la qual ens atrau; sabem que és llarga, i en alguns trams més difícil, però quedarà per a una altra ocasió.

Tornant al port d'Ôo farem una petita variant.

Són la una del migdia i per tal d'evitar la cresta aèria del primer tros del pic oest de la Baco al pic d'Audoubert, baixem per una tartera força descomposta –amb perill de produir allaus de pedres– fins a trobar la gelera. A la una del migdia la neu està en molt bon estat i flanquegem amb els pals fins a sota del pic d'Audoubert al qual pugem en una fàcil grimpada perquè no ens veiem capaços, a causa de la inclinació que agafa la gelera, d'anar fins a la bretxa que hi ha entre aquest pic i la cresta en direcció al port d'Ôo. La tornada fins al port d'Ôo la farem majoritàriament per la cresta ja que alguns han intentat baixar per la gelera que s'inicia en la part aragonesa sota del pic d'Audoubert, però la inclinació del començament els ha fet desistir per no dur piolets. A un quart de tres arribem de nou al Port d'Ôo. Ganyipem, però el sol ens cau de ple en aquesta vall encarada al nord i ens queden els mil metres de baixada que no comencen precisament gaire bé ja que hem de salvar la tartera que posa a prova els nostres genolls i els propis pals. Ara sols ens falta salvar les tres graonades importants que hem trobat de pujada, però abans alguns es banyen a pèl i altres només els peus a l'estany de Gias, amb una aigua la qual, malgrat que li toca el

sol des de fa estona, continua força freda.

No sé si us passa el mateix, però quan fas les baixades et fas creus com has pogut pujar tan tranquil·lament aquests mil metres. Sens dubte, el cansament i el sol hi fan la seva. Entre dos i tres quarts de sis arribem al refugi d'Estós on hi ha més gent que ahir. Agafem les coses del refugi i, com aquell qui no fa res, hem de fer les 2 hores i mitja per pista fins sota l'embassament d'Estós on arribem a tres quarts de nou del vespre. Ara sols ens falta una bona dutxa i un bon sopar al «Pájaro Loco» de Castejon de Sos on dormirem.

Nota: La descripció entre el pic oest de la Baco i la Senhal dera Baco ha estat feta per Felip Linares.

Horaris:

Ref.d'Estós (1.875) — P.d'Ôo (2.891): 3.10 h.
P.d'Ôo — P.O. de la Baco (3.083): 1.10 h.
P.O. de la Baco — pic de la Baco (3.088) —
Selh de la Baco (3.093): 0.35 h.
Selh de la Baco — P.d'Ôo (2.891): 1.20 h.
Port d'Ôo — ref.d'Estós (1.875): 2.30 h.
Ref.d'Estós — embassament d'Estós: 2.30 h.
Total: 11h.15 min

Excursionistes

Lluís Alonso, Jordi Baeta, Joan Bennassar, Daniel Cardona, Albert Cortès, Josep Gil, Agustí González, Felip Linares, Rafael Malaret, Pere Orriols i Joan Anton Pera.

Bibliografia

1. de Tera J. *Pics de la Baco per l'aresta*

W. Revista Muntanya núm. 800, vol 99. Any 1995, pàg.146-150.

2. Ballarín A. *Posible significación de algunos topónimos*. A «Civilización Pirenaica». La Editorial, Zaragoza, 1972, pàg.114.

3. Soler i Santaló J. *Una ascensió als Posets – Lardana (3.367 m)*. Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, núm. 167, desembre 1908. Reimprès amb el mateix títol en «Pel Pirineu aragonés». Editat per Edicions Cossetània. Romanyà. Valls, 2002, pàg.13-28.

4. Vidaller R. *La ball d'Estós*. A la «Guía del Parque Posets - Maladeta». Editorial Pirineos. Huesca,1996, pàgs. 60-62.

5. Ramon J. *Refugi d'Estós*. Revista Vèrtex, vol IX, 1985, pàg. 299.

6. *Refugis guardats dels Pirineus*. Butlletí per als socis del Centre Excursionista de Catalunya. Juny 2005.

7. Soler i Santaló J. *El port d'Ôo, de Benasque a Bagnères de Luchon (Alt Pirineus d'Osca)*, Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, núm.191. Desembre 1910. Reimprès amb el mateix títol a «Pel Pirineu aragonès». Edita: Edicions Cossetània. Romanyà. Valls, 2002, pàgs. 31-40.

8. de Tera J. *Refugi d'Estós – refugi d'Espingó, pel port d'Ôo*. A «Posets-Perdiguero. Gorgs Blancs, Lliterola i Remunye (volum 1)». Editat per Montblanc-Martín.Ingoprint. Barcelona, 1994, pàg. 53-54.

LES NOSTRES CAMES

Sebastià Farràs

Són elles, les que majoritàriament fem servir la gran part dels qui practiquem l'esport, i dins d'aquest hi ha el nostre, l'excursionisme. Sense les cames no podríem fer ni pujar els pics més alts i així poder admirar la grandesa del nostre paisatge, amb les muntanyes sota els teus peus podent contemplar aquest digne mirador que tenim al nostre abast, enumerant les muntanyes més baixes que coneixem i contemplant fins a l'infinit el magnífic espectacle, i no diguem si ho pots fer en un dia de boira baixa, quan sembla que estiguis flotant per la immensitat del cel.

Ens han portat també a visitar, torrents, congostos, plans, rius, etc. —qui no ha visitat mai el congost de Fraguerau?—, d'encants i singles impressionants, envoltats d'una verdor esfereïdora; els ports de Beseit, amb el seu Parrissal coronat pel seu punt més alt que és el Mont Caro, i en el seu bressol el bosc més intens de boix grèvol que he vist. I a què és degut?, al nostre esforç, però inevitablement el que ens porta són les nostres extremitats.

Al meu parer consideraria l'excursionisme en dues formes; l'un l'excursionisme pur, i l'altre el muntanyenc. Els dos són vàlids, però jo em decanto pel primer, és aquest el

que m'ha fet conèixer paratges encantadors i al mateix temps conviure amb la seva gent. He pogut parlar i assabentar-me de moltes coses, com vivien, els seus problemes, les seves festes, els costums, el clima, etc. Recordo una vegada a Riaño on havien de fer-hi un embasament; havia de passar-hi una sola nit per dormir i vaig estar-m'hi tres dies. La gent estava trasbalsada i t'explicaven els seus problemes, què farien amb les seves vaques?, els seus terrenys?, quina vida els esperava?. Es desfogaven explicant-me els seus casos. També recordo molt bé la d'aquell pastor de Montgrony, sota el Coma Armada, que m'explicava el seu periple; tenia un fill a Barcelona i aquest el féu baixar perquè ja era gran. M'explicava que al matí esmorzava i cap a la plaça a seure al banc, després a dinar i a la tarda al bar, s'engreixà i finalment es va dir a ell mateix: *noi, això no et prova*, i s'entornà a Montgrony. Com si el veiés ara, es tocava la panxa i deia, veu no en tinc gens està escampada per aquestes muntanyes tot pasturant.

Nosaltres hem d'estar agraïts a aquests membres (han rebut molt) i en el transcurs del temps els hem castigat sense miraments i a diferència d'altres esports (en el futbol treballen una hora i mitja i d'altres tenen el temps més limitat) nosaltres moltes vegades no sabem quan trigarem quan no coneixem el camí a fer. La

primera vegada que vaig anar a la Vall d'Aran ho vaig fer amb moto i vaig poder assaborir tot allò que havia llegit i a partir d'aleshores hi vaig anar cada any. Quina diferència de com és ara. Abans les vaques i ovelles encara les tancaven a Vielha, no hi havia estacions d'esquí, llevat de Baqueira on només hi havia les cadiretes per remuntar fins a la primera estació; no hi havia una sola casa i des d'allí sortia el camí vers la vall de Ruda, des d'on podies pujar als cims i llacs de Saboredo.

Un dia a l'estany Redó hi vaig trobar acampats uns francesos –no ens enteníem gaire-, que s'ho passaven d'allò més bé tots solets allà dalt, llavors hi havia encara molta neu, no com ara que si hi vas a l'estiu i veus una congesta ja sembla que t'alegra la vista. En aquell temps podies pujar a la muntanya i no trobaves a ningú. Després, però, ja es va anar espatllant i ara si arribes a un pic gairebé has de fer cua.

Al Pla de Beret hi pujava una pista que sortia de Salardú passant per Baguergue fins a dalt. Quin pla!, allò era esplèndid, tot ple de bestiar: vaques, cavalls, bous... i ara què?. També s'hi arribava amb l'antiga pista que sortia d'Esterri passant per Montgarri i el seu famós santuari. Tot ha canviat, les poblacions aleshores semblaven pessebres i ara són edificis i més edificis, pistes forestals per als senyors del tot-terreny que pugen per no malmetre's les cames.

Montgarri l'any 1976. Foto de Jordi Gironès

Podria parlar molt extensament sobre aquest tema, però no vull prendre massa espai perquè pugui escriure un altre. Crec que si els escrits fossin més curts, el butlletí podria ésser més participatiu.

Cuidem, doncs, les nostres cames, tot agraint-les-hi el que ens han fet gaudir del nostre anhel muntanyenc, a elles els devem la nostra experiència i ara els toca descansar. Cal que et resignis pel que han aportat a la teva vida i no els guardis cap rencor sinó una immensa alegria.

ACORDS DE LA JUNTA

Reunió del 6 de febrer de 2006

—D'acord amb la decisió presa per la Junta del l'Ateneu, a partir d'ara no serà possible fumar a tot l'edifici.

—Durant la reunió es comenta l'interès d'alguns nous socis per fer ús del rocòdrom instal·lat al Casal de Joves i que, a hores d'ara, no està homologat. Els interessats creuen que caldria potenciar-lo amb més preses, però abans de fer aquesta sol·licitud a l'Ajuntament es considera que caldria adquirir un compromís d'ús més ferm.

—Es debat la proposta que ens ha fet arribar el Centre d'Estudis per intentar aglutinar els diversos concursos fotogràfics que hi ha al poble, però finalment es decideix mantenir el de la SEAS tal com està perquè respon a una temàtica muntanyenca molt pròpia i perquè el fem en un moment de l'any que considerem molt adient per coincidir amb el Sopar de Motxilla i l'inici de la temporada. Un canvi seria contraproduent.

—S'accepta la proposta del Centre d'Estudis de proposar que el nostre cicle anual de conferències i excursions es faci conjuntament per tractar d'aglutinar interessos comuns.

Reunió del 6 de març de 2006

—El membre de Junta Joan Urpinell ha fet donació d'un ordinador seu, fet que millora el que teníem fins ara al local.

—S'acorda adherir-nos al Manifest per a la Reducció de Residus que ha estat lliurat a la Generalitat pel conjunt d'entitats ecologistes del nostre país. El nostre compromís consisteix a fer tot el possible perquè durant les nostres activitats generem el mínim de residus.

—Després del mandat de la darrera assemblea, es revisen els textos de les dues instàncies que es presenten a l'Ajuntament. L'una per demanar que es posi el nom de Fulgenci Baños a un espai públic de Sant Just i l'altra manifestant la nostra preocupació per la conservació de les masies de can Candeler i can Freixes.

—Es comenten diversos temes tractats a la reunió de la Vegueria del Baix Llobregat, entre els quals destaca la iniciativa de la Federació per endegar l'activitat "Fer 100 cims" adreçada tots els excursionistes que vulguin fer els 100 cims de Catalunya que es recolliran en un llistat. En ferlos se'ls donarà una acreditació que haurà d'estar visada abans pel centre del qual siguin socis.

SEAS

Butlletí de la Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc

Any XL, núm. 264

Equip d'edició del butlletí: Daniel Cardona, Isidor Cònsul, Ferran de la Fuente, Jordi Gironès i Agustí Revilla (taula de redacció), Jordi Gironès (autoedició), Elisabeth Bart (tramesa), i Josep Nuet (dissenyador de la maqueta).
Correcció de textos: Servei Local de Català.

Índex

Portada: Cresta de la Baco. Al fons i en primer terme el pic Audoubert, i darrera els pics Arlaud i de Gorgs Blancs. Foto de Felip Linares.

Calendari	548
Editorial: El dret a la dignitat	549
Pics de la Baco, uns tres mil molt pirinencs, per Daniel Cardona	550
Les nostres cames, per Sebastià Farràs	559
Informació de la SEAS	561

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de
Sant Just Desvern

CISTELLERIA BALLART, Bonavista, 82, tel, 933 71 13 64

DISSENY MOBLES, Creu, 42, tel. 933 7212 52

FLORS LORETO, Creu 66, tel. 933 72 31 03

FORMA CUINA, Creu 60, tel. 934 73 35 59

LLIBRERIA RESSENYA, Creu 54, tel. 933 71 08 43

IMMACULADA AMAT, JUST AMIGÓ, MARCEL·LÍ CAMATS, FRANCESC HOMEDES